

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/nauka-i-edukacja/badania-historyczne/konferencje/42467,Miedzynarodowa-konferencja-naukowa-Zwyciezcy-i-zwyciezeni-wiezniowie-obozow-sowi.html>
01.03.2026, 12:23

Strona znajduje się w archiwum.

Międzynarodowa konferencja naukowa „Zwycięzcy i zwyciężeni – więźniowie obozów sowieckich” – Łódź, 8-9 listopada 2017

08.11.2017

Sesja I

Uczestników konferencji powitał dr Dariusz Rogut, dyrektor Oddziału IPN w Łodzi, inicjator przedsięwzięcia

Sesja III

Od lewej: prof. Dmitrij Frołow, Narodowe Archiwum Finlandii, prof. Aleksander Potilczak, Narodowy Uniwersytet Pedagogiczny w Kijowie, prof. Aleksiej Zacharczenko, Moskiewski Uniwersytet Pedagogiczny

Zaproszenie

Organizatorzy

Uniuersytet
Łódź
Wydział Filologiczno-Historyczny
www.wfh.unilodz.pl

Partnerzy

Patronat medialny

ZAPROSZENIE/ПРИГЛАШЕНИЕ

Zwycięzcy i zwyciężeni – więźniowie obozów sowieckich
Победители и побежденные – узники советских лагерей

Staraniem Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, Instytutu Historii i Stosunków Międzynarodowych UJK w Kielcach Filia w Piotrkowie Trybunalskim oraz Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Łodzi w dniach 8-9 listopada 2017 r. odbyła się w Łodzi międzynarodowa konferencja naukowa pt. „Zwycięzcy i zwyciężeni – więźniowie obozów sowieckich”.

Zebranych w sali konferencyjnej hotelu „Novotel” w Łodzi (al. Marsz. Józefa Piłsudskiego 11a) powitał dr Dariusz Rogut, dyrektor łódzkiego oddziału IPN. Uzasadniając tytuł konferencji zwrócił uwagę na paradoks polegający na tym, że pomimo iż Polska po II wojnie światowej była państwem zwycięskim, de facto tę wojnę przegrała. – Tysiące Polaków, tysiące żołnierzy Armii Krajowej po zakończeniu II wojny światowej znalazło się w tych samych obozach, co przegrani, a więc zwyciężeni jeńcy niemieccy. To była nasza tragedia, trudno było wytłumaczyć, dlaczego my jako Polacy walczący z Niemcami, z okupacją niemiecką, znaleźliśmy się w tych samych obozach i niestety częstokroć byliśmy gorzej traktowani niż jeńcy niemieccy. Dr Rogut podkreślił, że tytuł konferencji ma skłaniać do refleksji nad tym, jak czuli się polscy żołnierze po zakończeniu – dla niektórych zwycięskiej – II wojny światowej.

Konferencja stanowiła kontynuację tematyczną sesji dotyczących więzień i obozów sowieckich zorganizowanych w latach [2011-2012](#). Jej celem było przedstawienie aktualnego stanu badań nad wszelkimi aspektami związanymi z funkcjonowaniem obozów sowieckich, ich strukturą i losami osadzonych w nich więźniów, w tym Polaków i żołnierzy Armii Krajowej.

Poza przedstawicielami polskiego świata nauki, udział w konferencji wzięli historycy z Białorusi, Estonii, Finlandii, Litwy, Niemiec, Rosji, Ukrainy i Węgier.

PROGRAM

8 listopada

10.00-10.30 – rozpoczęcie konferencji

10.30-12.00

- Dr Aleksander Kapustin (Zarząd Archiwów obwodu swierdłowskiego)
Represje w ZSRS w latach 20.-30. w powszechnej świadomości obywateli
- Prof. Aleksander Riepiniecki (Państwowy Uniwersytet Społeczno-Pedagogiczny w Samarze)
Jeńcy wojenni II wojny światowej: liczebność, praca i problematyka organizacji warunków bytowych w obozach
- Dr Attila Seres (Węgierska Akademia Nauk)
Węgierscy jeńcy wojenni w obozach sowieckich – zarys problematyki

12.00-12.30 przerwa

12.30-14.00

- Prof. Andreas Hilger (Niemiecki Instytut Historyczny w Moskwie)
Niemieccy jeńcy wojenni w ZSRS (1941-1956) – zarys problematyki
- Omar Tushurashvili (Archiwum Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Gruzji)
Sowieckie obozy na terytorium Gruzji (1939-1949) – zarys problematyki
- Prof. Dmitrij Frołow (Narodowe Archiwum Finlandii)
Fińscy jeńcy wojenni w ZSRS (1939-1944) – specyfika warunków przetrzymywania

14.00-15.00 przerwa

15.00-16.30

- Prof. Aleksander Potilczak (Narodowy Uniwersytet Pedagogiczny w Kijowie)
Sowieckie obozy dla jeńców wojennych na terytorium Ukrainy (1939-1954) – aspekt strukturalno-organizacyjny
- Prof. Aleksiej Zacharczenko (Moskiewski Uniwersytet Pedagogiczny – Filia w Samarze)
Jeńcy wojenni NKWD-MWD ZSRS jako siła robocza wykorzystywana w gospodarce sowieckiej – na przykładzie obozów GUPWI na Powołżu
- Dr Meelis Saueauk (Estoński Instytut Pamięci Historycznej)
Bataliony robocze (1941-1943) – bataliony śmierci

16.30-17.30 dyskusja i podsumowanie

9 listopada

10.30-12.00

- Dr Artiom Łatyszew (Wyższa Szkoła Ekonomiczna w Moskwie)
Obozy kontrolno-filtracyjne NKWD (1942-1946) – aspekt instytucjonalny i społeczny
- Prof. Anatolij Szarkow (Akademia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Republiki Białoruś)
Polscy jeńcy wojenni w obozach NKWD na terytorium BSRS (wrzesień-październik 1939 r.) – warunki pobytu i ich losy
- Prof. Michaił Suprun (Północny (Arktyczny) Uniwersytet Federalny w Archangielsku)

Obywatele polscy w obozach północnych i osadach specjalnych w latach II wojny światowej

12.00-12.30 przerwa

12.30-14.00

- Dr Arūnas Bubnys (Centrum Badania Ludobójstwa i Ruchu Oporu Mieszkańców Litwy)
Obóz w Prawieniszkach (1940-1941) - likwidacja więźniów
- Dr Aleksandra Arkusz (Uniwersytet Jagielloński)
Żołnierze Armii Krajowej internowani w Związku Sowieckim (1944-1947)
- Prof. Małgorzata Ruchniewicz (Uniwersytet Wrocławski)
Powroty z Gułagu - repatriacja żołnierzy Armii Krajowej z zesłania i obozów w ZSRS (1955-1959)

14.00-15.00 przerwa

15.00-16.30

- Milena Bykowska (Polska Akademia Nauk)
Identyfikacja polskich obywateli zmarłych w obozach sowieckich (1944-1947) - perspektywy badań
- Dr Dariusz Węgrzyn (Instytut Pamięci Narodowej Oddział Katowice)
„Zapisać imiona”. Baza danych mieszkańców Górnego Śląska deportowanych do ZSRS w 1945 r. - propozycje, źródła, reakcje społeczne
- Dr Dariusz Rogut (Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Łodzi/ Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, Filia w Piotrkowie Trybunalskim)
Dr mjr Franciszek Michał Amałowicz „Tatar” (1903-1975) - lekarz, oficer Armii Krajowej, sowiecki więzień polityczny

16.30-17.00 - dyskusja i podsumowanie

Partnerami przedsięwzięcia było Kuratorium Oświaty w Łodzi oraz Muzeum Pamięci Sybiru. Patronat medialny sprawowały „Gazeta Polska Codziennie”, „Do Rzeczy Historia”, TVP3 Łódź, Radio Łódź, portal dzieje.pl oraz niezalezna.pl

Wydarzeniem towarzyszącym konferencji był przygotowany staraniem Muzeum Pamięci Sybiru [panel dyskusyjny „Więzienna codzienność w sowieckich systemach obozowych”](#), który odbył się 6 listopada 2017 r. w Książnicy Podlaskiej im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku. Poprowadził go prof. Wojciech Śleszyński (Muzeum Pamięci Sybiru, Uniwersytet w Białymstoku), a wśród prelegentów znalazł się dr Dariusz Rogut, dyrektor Oddziału IPN w Łodzi i pracownik naukowy UJK Filia w Piotrkowie Trybunalskim.

foto: Marzena Kumosińska, Paweł Wąs (Sesja II)

materiał filmowy: Tomasz Radzikowski

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)